

Fidoyilik –
Vatanga xizmat demak!

Zarafshon

www.zarnews.uz
https://www.facebook.com/zarnews.uz
@zarnews_uz
https://twitter.com/zarnews_uz

УЙДА
ҚОЛИНГ!

1913-yil aprel oyidan chiqa boshlagan

E-mail: zarafshong@mail.ru

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодни
телефонингиз орқали сканер қилинг

2020-yil 16-may, shanba, 54 (23.334)-son

Хунармандлар иши тўхтаб қолмади

Юртимизда карантин чекловлари эълон қилинган дастлабки кунларда Президентимиз «Хурматли хунармандлар! Сизларнинг меҳнатингиз, янги-янги ташаббусларингиз ҳозирги вақтда аҳоли бандлигини таъминлашга, албатта, муносиб ҳисса қўшади», деган гаплари уюшмамизга аъзо хунармандларни руҳлантирди. Натижада мана, икки ойдирки, улар уйида ўтириб, мунтазам хунармандчилик билан шуғулланмоқда, ёшларга хунар сирларини ўргатмоқда ва рўзгорига даромад келтирмоқда.

2-саҳифа >>>

Имтиҳонлар масофадан олинади(ми?)

Юртимизда кечаётган пандемия сабаб барча олий таълим муассасаларида масофавий таълим тизими жорий этилди.

Бугун талабалар масофадан таълим олмақда. Шунингдек, жорий, оралик, якуний назоратлари ҳам Moodle LMS тизими орқали масофадан топширяпти.

Ўқув йили тугашига оз фурсат

қолди, аммо юртимизда карантин давом этмоқда. Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институтида ўқув йили қандай тугайди? Давлат имтиҳонлари қай тартибда олинади? Магистратура битирувчилари

диссертация ҳимоясини қандай топширади? 2020-2021 ўқув йили учун тест синовлари қандай ўтказилади? Ушбу саволларга мазкур институт ректори Муҳиддин ПУЛЛОВ жавоб берди.

Видеосўхратни
ушбу QR-код орқали
қўриқингиз мумкин

Мактабда қулупнай пишди

Каттакўрғон туманидаги Қирғиз маҳалласи аҳолиси узок йиллардан буён қулупнай етиштириш билан шуғулланади. Маҳалланинг нафақат ҳар бир хонадони ва фермер хўжаликлари даласида, балки таълим муассасаларида ҳам бу мевани етиштириш йўлга қўйилган. Хусусан, маҳалладаги 20-умумтаълим мактаби ҳовлисининг 13 сотих ер майдонига ҳам қулупнай экилган.

– Мактабимиз 2018-2019 ўқув йилида янгидан барпо этилди, – дейди таълим муассаси директори Зайнаб Бердиева. – Мактаб ҳовлисининг бир қисми ишчи ходимлардан бирига ижарага берилди ва у оиласи билан бу майдонни тошлардан тозалаб, ишлов бериб, қулупнай етиштириш бошлади. Ўтган йили августда экилган қулупнай қўчатлари бугун ҳосилга кирди. Аввало, бу бир оиланинг рўзгорини обод қилаётир. Шунингдек, ундан олинадиган ижара ҳақи мактабимизни ободонлаштириш ишларига сарфланмоқда.

Бахтиёр МУСТАНОВ олган сурат.

Саволингиз борми? Мутахассис жавоб беради

Сизда жамиятимизда учраётган муаммолар, ижтимоий, иқтисодий, ҳуқуқий, тиббий, маданий ва спорт соҳалари билан боғлиқ саволлар бўлса, таҳририятимизнинг (66) 233-91-53, (66) 233-91-57, (66) 233-91-58, (66) 233-91-61 телефон рақамларига қўнғирок қилишингиз ёки @zarafshonbot - телеграм боти, zarafshong@mail.ru – электрон почтаси орқали жўнатишингиз мумкин. Саволларга тегишли соҳа, тармоқ раҳбарлари, мутахассислари жавоб беради. Жавоблар газетамиз саҳифаларида ва zarnews.uz сайтида эълон қилинади.

Ургутлик тадбиркорлар

умумхалқ ҳаракатидан четда эмас

Давлатимиз раҳбари 2016 йил октябрь ойида Ургут туманига ташриф буюрганида бу ердаги саноат зонаси билан танишиб, фаолиятимизни қўллаб-қувватлаган, ҳудуддаги корхоналар ва янги ишлаб чиқариш субъектларини ўз ичига оладиган эркин иқтисодий зона ташкил этилишини айтган эди. Орадан кўп ўтмай бу иш амалга ошди. Президентимиз фармони билан "Ургут" эркин иқтисодий зонаси ташкил этилди. Ҳозирда бу ерда қирқдан ортиқ корхона ишляпти, минглаб ишчи-ҳодимлар меҳнат қиляпти.

Албатта, айни пайтда дунё миқёсида тарқалган коронавир пандемияси мазкур корхоналар фаолиятига ҳам таъсир қилди, лекин ҳеч бирида иш тўхтаб қолмади. Карантин қоидаларига риоя қилган ҳолда ишлаб чиқариш жараёنлари давом эттирилмоқда.

Шунинг учун Президентимиз "Саховат ва кўмак" умумхалқ ҳаракатини йўлга қўйиш ташаббусини илгари сурганда, ургутлик тадбиркорлар бу ташаббусга биринчилар қаторида қўшилди.

Жумладан, "URGAZ CARPET" корхонамиз туманимизнинг 33 маҳалласидаги кам таъминланган, боқувчисини йўқотган ва ногиронлиги бор, эҳтиёжманд 600 оиллага 300 миллион сўмлик озик-овқат маҳсулотлари ва тиббий воситалар тарқатди. Бундан ташқари, ишчи-ҳодимларига иш ҳақидан ташқари моддий кўмак бериб, ночор оилаларни қарамоғимизга олди.

Сирдарё вилоятидаги Сардоба сув омбори тўғрисида бир қисми ўпирилиб, минглаб юртдошларимиз бошпанасиз қолганда ҳам ургутлик тадбиркорлар уларга кўмак кўрсатишни хайрли юмуш, виждон иши,

деб билди. Хусусан, "URGAZ CARPET", "SAM-NEGIN" "SAM ELEKTRO SERVIS", "AGRO DRY FRUITS", "ARFA EXPROD" ва бошқа корхоналар томонидан Сирдарё вилоятига 3 минг квадрат метр гилам ва гилам маҳсулотлари, 2,5 тонна ўсимлик ёғи ва 1,5 тонна гуруч, минглаб кийим-кечак ва бошқа маҳсулотлар юборилди.

Вилоят Кенгаши депутати сифатида жойларда сайловчилар билан ўтказиётган учрашувларим ҳамда аҳолининг мурожаатлари ҳам туманимиз аҳолиси турмуш тарзини яхшилаш, улар дуч келаётган муаммоларга ечим топишга ёрдам бермоқда. Энг муҳими, одамларга бир марта ёрдам бериш ёки маълум вақт қарамоғимизга олиш билан бирга уларни ишга жойлаштириш, касб-хунари қилишга эътибор беряпмиз. Доимий иши, касб-хунари бўлган одам давлатнинг ёки бошқаларнинг кўмагига муҳтожлик сезмайди.

Ж.ҲАЙДАРОВ,
"Ургут" эркин иқтисодий зонаси дирекцияси директори,
вилоят Кенгаши депутати.

COVID-19

Соғлиқни сақлаш вазирлиги маълумотларига кўра, Самарқандда 14-15 май кунлари коронавирус инфекциясидан тузалганлар сони 41 нафарни ташкил этди.

Самарқандда икки кунда 41 нафар бемор тузалди

Хусусан, 14 май куни тузалганларнинг барчаси вилоятимиздан (Самарқанд шаҳри, Тойлоқ ва Оқдарё туманларидан 7 нафардан, Иштихон ва Пайариқ туманларидан 2 нафардан, Самарқанд туманидан 1 нафар) бўлиб, коронавирус инфекциясига чалинганлар билан мулоқот орқали касалликни юктириб олган. Уларнинг 8 нафари эркак, 18 нафари аёл бўлиб, ёши каттаси 63, ёши кичиги эса 11 ёшда.

15 май куни тузалди, реабилитацияга кузатилганларнинг 6 нафари Самарқанд шаҳридан, 4 нафари Тойлоқ, 3 нафари Оқдарё, 1 нафардан эса Пайариқ ва Иштихон туманларидан бўлиб, коронавирус инфекциясига чалинганлар билан мулоқот орқали касалликни юктириб олган. Уларнинг энг ёши каттаси 52, ёши кичиги эса 11 ёшда.

Вилоятда шу пайтга қадар 144 нафар бемор соғайди.

Афсуски, самарқандлик бир бемор вафот этди. Тойлоқлик ў. шу йилнинг 9 май куни бурнидан қон кетиши ва умумий аҳоли оғирлиги кузатилганлиги сабабли Республика шошилини тиббий ёрдам илмий марказининг Самарқанд вилоят филиали реанимация бўлимига ётқизилган. Ўтказилган диагностика таҳлиллардан сўнг беморда "Covid-19" инфекцияси ҳам аниқланган. Ушбу бемор (эркак) сурункали бўйрак етишмовчилиги ва анемия оғир даражаси таъхиси билан диспансер назоратида бўлган.

Мутахассисларнинг стандартлар асосида ўтказган тезкор реанимацион муолажаларига қарамадан, бемор ўткир нафас ва юрак қон-томир етишмовчилигидан вафот этди.

Гулрух КОМИЛОВА.

Халқаро оила кунига янги уй

Оилам, яъни уч нафар фарзандим билан бир неча йилдан бери қийналиб қолгандик, – дейди З.Розиқов. – Шунинг учун бир ойлар аввал ушбу масалада ёрдам сўраб вилоят ҳокими Э.Турдимовга мурожаат қилгандим. Мана бугун барча шарт-шароитлар яратилган уйга эга бўлдик. Ушбу уйнинг бошланғич тўлови тўлаб берилди. Қолганини ишлаб, ўзим тўлайман.

Мутасаддилар томонидан З.Розиқов ўзига маъқул бўлган ишга ҳам жойлаштирилди.

Ўз мухбиримиз.

Хужжатларнинг фақат рус тилида юритилиши, бир асрдан ортиқ ҳукм сурган мустамлакачилик даврида рўй берди. Ўша пайтда маҳаллий тилларга ўтказилган тазйиклар оқибатида асрлар давомида шакллланган иш юритиш ва ҳужжатчилик соҳасида катта ўзгариш юз берди.

Ҳужжатлар, аввало, давлат тилида ёзилиши керак

Энг ачинарлиси, ўзбек тили ўз номи билан аталадиган давлатда иш юритиш қуроли бўлиш ўрнига бир чеккага суриб қўйилди. Тилимиз ночор бир ҳолда оила, кўча ва бозор тилига айланди. Рус тилини билиш байналмилаллик белгиси саналиб, ўзбек тилини билиш, унда гапиришни талаб этиш миллатчилик деб ҳисобланадиган даражага етдик. Нафақат оғзаки нутқимизда, ҳатто адабий тилимизда муқобили бор бўлган справка, акт, протокол, инструкция, договор, автобиография, заявление, отчет, рапорт, характеристика, план, рекомендация, рецензия каби иш юритишга оид қўллаб

русча атамалар қўлланила бошланди. Кундалик оддий ҳолга айланиб улгурган русча атамалар ҳозиргача ҳам қўлланмоқда.

Мустақилликка эришганимизга ўттиз йил бўляпти, "Давлат тили ҳақида"ги қонун қабул қилинганига ўттиз йилдан ошди. Қонуннинг энг муҳим жиҳати бўлган мамлакатда иш юритиш, ҳужжатчиликка доир бир неча асосий моддаси йиллар оша амалга тўлиқ татбиқ этилмади. Президентимиз бу масаланинг давлат миқёсида ҳал этилиши бўйича бир қатор фармон, қарорларга имзо чекди ва яна бир қисми

Парламентимиз муҳокамаси учун тайёрланмоқда. Адлия вазирлиги ҳужжатчилик ва иш қозғалари юритиш борасида бугунги кунгача давом этиб келган сансозликларнинг асосий сабабини бартараф этиш мақсадида "Ўзбекистон Республикасининг "Маъмурий жавобгарлик тўғрисида"ги кодексининг 42-моддасига қўшимча киритиш тўғрисида"ги лойиҳа таклифи билан чиқди. Таклифга кўра, "Маъмурий жавобгарлик тўғрисида"ги кодекснинг 42-моддаси қуйидаги мазмундаги иккинчи қисм билан тўлдирилмоқда: "Давлат органлари ва ташкилотларида иш юритишда давлат тили ҳақидаги қонун ҳужжатлари талабларига риоя этмаслик, мансабдор шахсларга базавий ҳисоблаш миқдорининг икки бараваридан беш бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади".

4-саҳифа >>>

Хунармандлар иши тўхтаб қолмади

(Давоми. Бошланиши 1-саҳифада).

Пандемия шароити фаолиятимизни бироз чеклагани бор гап, аммо уйда бўлсак-да ишлимиз, даромад қиялпмиз, - дейди Ўзбекистон халқ устаси, кулол Холмаҳмат Исматиллаев. - Ўтган вақт давомида қарийб 8 миллион сўмлик кулолчилик маҳсулотлари ясадим. Уйда қолганим қўлдан бери ўйлаб юрган янги услуб - мусаввирлик санъати ва сополчилик касбини уйғунлаштиришни синаб кўриш имкониятини берди. Тўғри, минг йиллар давомида Самарқанд кулоллик мактаби тарихида анъанавий чизма услубларидан фойдаланилган. Бироқ ноанъанавий усуллар, яъни нақшлар ва тасвирлар билан ишлов бериш услуби янгилик эди. Бунга амалга оширишда фарзандларим, невараларим ҳам бирдек ҳаракат қилишди: бири сопол идиш ясади, бири юқори иссиқликда қуритди, бири турли шаклдаги сурат ва нақшлар солди. Шунингдек, уй шароитида маҳалламизда яшовчи тўққиз нафар ёшга кулолчилик сирларини ўргатяпман.

қилмоқда. Қувонарлиси, уларнинг 909 нафари ёшлар. Бундай деярликнинг сабаби бор: аввал шундай ҳолат юзга келгандики, айрим хунармандчилик турлари бўйича шуғулланувчилар бармоқ билан санарли ва кекса эди. Бу эса ўша хунарнинг давомчилиги йўқлиги боис йўқолиб кетиш хавфини юзга чиқаради. Агар мавжуд хунармандларнинг ўртача ёши аввал 48-50 ёш бўлган бўлса, эндиликда ўн етти-йигирма ёшли йигит-қизларнинг хунармандлар этакидан тутгани, соҳага қизиқиш ортгани боис уларнинг ўртача ёши 40 ёшни ташкил этмоқда. Бунга айни кунларда "Уста-шогирд" анъанаси асосида йигирмадан зиёд хунар турлари бўйича 643 шогирд мунтазам шуғулланаётганидан ҳам яққол билиш мумкин.

Айни карантин даврида Ургут туманидаги Ғўс қишлоғида каштадўз Мавлуда Ҳамдамова, Самарқанд тумани Юқори Туркман маҳалласида яшовчи мусика асбоблари устаси Бобомурод Ҳайдаров, Иштихон тумани Ўзбекистон маҳалласида яшовчи қўроқчилик-устаси Раҳима Ҳақимова уйда ёшларга ўз хунар сирларини ўргатмоқда.

Умид ҲАКИМОВ, "Хунарманд" уюшмаси вилоят бошқармаси бошлиғи.

Ҳусан ЭЛТОВЕ олган суратлар.

Сардобалик оилаларга руҳий-ижтимоий ёрдам кўрсатилди

Сардобада юз берган фалокатдан сўнг минглаб юртдошларимиз сирдарёлик аҳолига ёрдам беришга шошилди.

Жамоамиз ҳам ушбу фалокат туфайли азият чеккан оилаларга бефарқ қараб турмади. Жабрланганларга ёрдам бериш учун қўлдан келганча озиқ-овқат маҳсулотлари, кийим-кечак, пойабзал, ўйинчоқ, ўқув қуроллари, дори-дармонлар, гигиена воситалари жамладик. Марказ раҳбари, педиатр шифокор, психолог, ижтимоий ходим билан биргаликда жабрланган аҳоли жойлашган ҳудудларга бориб, аҳолидан хабар олди.

Жиззах вилоятининг Учтепа туманидаги 13-умумий ўрта

таълим мактабига жойлаштирилган кишилар билан суҳбатлашар эканмиз, болалар турли ўйинлар билан машғуллиги, катталарда стресс ҳолати анча чекиниб, ҳаётини энди қайта изга қўйиш бўйича режалар тузаётганига гувоҳ бўлдик. Пахтакор тумани Оқбўлоқ маҳалласидаги қоллежда 477 киши жойлашган экан. Туман халқ таълими бўлими бошлиғи ҳамроҳлигида оилаларнинг ҳолидан хабар олди. Биласиз, бундай вазиятда инсонлар қаттиқ стрессга тушиб, баъзида бу уларнинг вужудига ҳам таъсир ўткази-

ди. Нафас олиши қийинлашиб, асабий қалтироқ кузатилиши, юраги қаттиқ уриши мумкин. Биз бу ерда психолог ёрдамига муҳтож оналардан бири билан ишлашимизга тўғри келди. Унинг икки фарзанди бор, жуда қаттиқ руҳий зўриқишга учраган экан. Аёл билан мутахассисларимиз иш олиб боришди. Унга бу вазиятдан чиқиш учун тавсиялар берилди.

Яна шундай ҳолга тушган 15 га яқин оилаларга психолог ёрдам кўрсатилди.

Г.БАБАМУРАТОВА,
Республика болалар ижтимоий мослашув маркази Самарқанд минтақавий филиали ходими.

Халқ қабулхонасида

мурожаатлар карантин талаблари асосида ҳал қилинмоқда

Бугунги шароитдан келиб чиқиб, халқ қабулхоналари аҳоли билан мулоқотни жорий этилган карантин қоидаларига риоя қилган ҳолда давом эттирилмоқда. Бунда биринчи навбатда мурожаатларни қабул қилиш учун "онлайн конференциялар" ва "ишонч телефонлари" ташкил қилинди. Халқ қабулхонаси олдига мурожаатлар учун махсус қутилар ўрнатилди.

Қабул қилинган мурожаатлар ижросини таъминлаш мақсадида электрон дастур ташкил этилди. Ушбу дастур орқали ҳар бир мурожаат мутасадди идора ва ташкилотларга юборилиб, ижроси қатъий назоратга олинган.

Пандемия даврида қабулхонамизга аҳоли томонидан озиқ-овқат, моддий ёрдам ва бошқа муаммолар билдирилган 65 та мурожаат келиб тушди. Уларни ҳал этиш бўйича тегишли тартибда ишлар олиб борилмади.

Масалан, тумандаги секторлар, ташкилотлар масъуллари билан ҳамкорликда маҳаллаларда кам таъминланган, ёрдамга

муҳтож оилаларга озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатилиб, карантин қоидаларига қатъий риоя этиш, жорий этилаётган қоидаларга амал қилиш борасида тушунчалар берилмоқда. Мурожаат асосида туманининг 1- ва 2-секторлари ҳудудига жойлашган маҳаллаларда яшовчи 506 нафар кам таъминланган, шароити оғир фуқароларга шакллантирилган рўйхат асосида 9 турдаги, жами 99,3 миллион сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари, 4-сектор ҳудудидаги тўртта маҳалла аҳолисига арзонлаштирилган нархларда ун маҳсулоти тарқатилди. Ҳозирги кунга қадар 269,3 тонна ундан 145,5 тоннаси аҳолига 2900

сўмдан етказиб берилиши таъминланди. "Маҳалла" хайрия жамоат фонди туман бўлими қошида ташкил этилган "Саховат ва кўмак" жамғармаси томонидан тумандаги камбағал, боқувчисини йўқотган, ижтимоий ёрдамга муҳтож 2248 оилага ҳозирги кунга қадар 5 541,4 миллион сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берилди.

Келиб тушган мурожаатлар асосида ҳар бир маҳаллада кўчма савдо дўконлари ташкил қилинди. Натижада мева-сабзавот, картошка, ун, ёғ каби озиқ-овқат маҳсулотлари доимий равишда аҳоли яшаётган ҳудуд ёки шунга яқин манзилларга етказилмоқда.

Мурожаатлар ҳамда олиб борилган ўрганишлар натижасида аҳолини кўп вақтдан бери қийнаб келаётган муҳим муаммолардан бири Гулобод маҳалласи ҳудудида дорихона хизмати мавжуд эмаслигидир. Халқ қабулхонаси ташаббуси билан ҳудудда аҳоли учун ижтимоий дорихона фаолияти йўлга қўйилди ва зарур дори-дармон, антисептик воситалар, тиббий ниқоблар етказиб берилиши таъминланди.

Илҳон МУРОДОВ,
Самарқанд туманидаги Халқ қабулхонаси мудири.

Бу – факт!

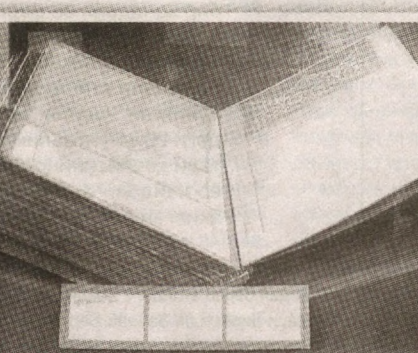
Мамлакатимизда пандемия сабаб туризм хизматларини кўрсатиш ҳажми кескин камайди. Хусусан, 2019 йилнинг январь-март ойларида 1380 минг нафар хорижий фуқаро ташриф буюрган бўлса, 2020 йилнинг 1 чорагида ташриф буюрувчилар оқими 12 фоизга камайди. Шунингдек, ҳисобот даврида туризм хизматлари ҳажми 202 миллион АҚШ долларини ташкил этиб, ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 17,8 фоизга камайди.

Музейлардаги нодир асарлар онлайн намойиш этилмоқда

Санкт-Петербургдаги Эрмитаж, Лондондаги Британия, Мадриддаги Прадо, Франциядаги Лувр, Ватикан, Салвадор Дале каби музейларда сақланаётган ноёб санъат асарларини кўришни истамаган киши бўлмаса керак. Коронавирус пандемияси сабаб дунёдаги ушбу машҳур музейлар виртуал саёҳат қилиш имкониятини яратди. Энди ноёб экспонатларга, дурдона санъат асарларига қизиқувчилар уйда ўтириб ҳам улардан баҳраманд бўлиши мумкин.

Самарқанд давлат музей-қўриқхонасида ҳам бир неча асрларга тенгдош, нодир санъат асарлари сақланаётгани сир эмас. Бугун ушбу музейда ҳам ижтимоий тармоқлар орқали экспонатлар ҳақида сўзловчи қисқа метражли фильмлар намойиш этилмоқда. Карантин даврида бўш вақтини мазмунли ўтказмоқчи, фарзандларига аждодларимиз тарихидан сўзламоқчи бўлган ота-оналарга ва қизиқувчиларга аjoyиб имконият яратилди.

Юртимизда коронавирус пандемияси сабаб карантин эълон қилинган, барча объектларимизда дезинфекция ишлари олиб борилиб, томошабинлар ташрифи вақтинча чекланди, - дейди Самарқанд давлат музей-қўриқхонаси бош директори Самариддин Мустафоқуллов. - Аммо ходимлар томонидан музей-қўриқхона тизимидаги музейлар ва тарихий обидаларни тарғиб қилиш ишлари изчил олиб боришмоқда. Идорадан чиқмаган ҳолда музей-қўриқхона тизимидаги филиаллар фаолияти,

янги ташкил этилаётган кўргазмалар ҳамда музейлардаги ноёб ва нодир ашёлар ҳақида маълумот берувчи видеолархалар веб-сайт ва ижтимоий тармоқлар орқали намойиш этиляпти. Бунинг учун кўргазма заллари ва улардаги нодир санъат асарлари ҳақида қисқа метражли ҳужжатли фильмлар тасвирга олинди. Улардан бирида Ўзбекистон маданияти тарихи давлат музейидаги юртимизда ёзувлар пайдо бўлиши экспозициясида жой олган ноёб асарлар, қадимий ёзувлар, турли ёзувларда битилган Қўрьон китоблари ҳақида маълумот келтирилган. Уни ижтимоий тармоқларда 20 мингдан ортиқ обуначи

кузатди. Мазкур Қўрьон китоби Самарқанд қозикалони Мир Низомиддин Хожа ибн Абдуғаффор Ҳожининг маълумотиға кўра, ҳижрий 1271 йилда Бухоро хундмори Амир Насруллоҳон буйруғи билан самарқандлик котиб Мулла Ҳасан Самарқандий томонидан сулс хатида Самарқанд қозоғига қўчирилган. 1939 йилда Шохӣ Зинда мақбарасидан олиниб, музейга тақдим қилинган.

Амир Темур мақбарасининг эшиғи ҳақида ишланган видеоролик ҳам тармоқдаги мухлисларни бефарқ қолдирмади. Шунингдек, "Мирзо Улуғбек расадхонаси музей мажмуаси" ва "Афросиёб - қадимий Самарқанд" номли қисқа метражли фильмлар тайёрланиб ижтимоий тармоқларга жойлаштирилди.

Бугунги кунда Самарқанд давлат музей-қўриқхонасида 9 музей, 6 тарихий обиди ва 250 минга яқин экспонат сақланмоқда. Ушбу музейлар, тарихий обидалар ва уларда сақланаётган ноёб санъат асарлари ҳақида ҳар ҳафтада ҳужжатли фильм тасвирга олиниб, ижтимоий тармоқлар орқали онлайн намойиш этиш режалаштирилган.

Насиба ЖОНТЎРАЕВА.

Мақоланинг аудио ва электрон шакли билан ушбу QR-код орқали танишишингиз мумкин.

Отахон етмиш ёшга тўлганида «дўзах азоби»нинг чангалига тушди. Шароит, тақдир тақозосига кўра, қария кексайганида бошпанасиз, бемакон ҳолда тошбағир ўғли ва тили заҳар-заққум, димоғдор келинининг қарамоғида қолди. Ҳа, шунга мажбур, маҳкум эди у. Чунки ўша бераҳм ўғли ҳамда келинининг оғир тазйиқлари остида чол бош миясига қон қуюлиб, инсультга учраб, батамом фалаж бўлиб, юролмайдиган бўлиб қолди.

Зуғум туфайли касалликни енгган ота

Бемор отахонни уйига қатнаб даволардим. Оғир аҳволда бўлишига қарамай, ўғли ва келини ундан гоҳ-тоҳида ҳовлиларидан тезроқ чиқиб кетишини талаб қилишарди.

«Ўрнидан ақалли туриб юрмайдиган бемор ахир, қандай қилиб ўзини ўзи ўлдирар олсин, а!» Юролмагач қандай қилиб ҳовлидан чиқиб кета олсин. Хўш, шундай бўлганида ҳам қаерга, кимниқига боради? Борганида ким ҳам парваришлайди, ким унинг ейиш-ичиши, дори-дармонларидан хабар олиб туради?

Илло, чолнинг яна икки қизи ва бир ўғли шаҳарда яшар, бироқ «ҳовли хўжалари»нинг бадхулқ, бадфелликлари сабаб оталари ёнига қадам босишмасди.

Аёвсиз рухий, маънавий, жисмоний, моддий, касаллик қийноқлари ниҳоят секин-аста кучая бориб, шу даражага етдики, бемор ўз онг-тафаккурида жамланган, уйғонган илоҳий бир кураш кудрати, туйғуси, истаги орқали ўз-ўзича беихтиёр секин-аста ҳаракатга туша бошлади. Ич-ичидан исён кўтарди гўёки. Назаримда, бу жуда ҳам

қувончли ҳол эди.

Э, воҳ, бемор чол келини ва ўғлининг аёвсиз таҳдид-тажовузлари, қийноқ ва хўрлашлари оқибатида ўз-ўзича тик туриб юришга урина бошлади ҳамда тез орада бунга эришди.

Қийноқлар уни нобуд этмасдан аксинча, оёққа тургазди, шифо берди. Аслида ҳам уни оғир хасталиги чангалидан ҳалос этувчи ягона куч-ҳаракатлавериб оёққа туриши ва нозик қалбидagi орийат, иймон, ғурур, номус ҳисларини кўзга татиб, ҳадсиз кучайтириб юбуровчи, уни

ўзи билан ўзини аёвсиз курашишга чорловчи ўша ҳақоратли қийноқ-азоб, хўрлиқлар жунбуши, исёни эди.

Ахир тасаввур ҳамда тиббиёт ақидаларига кўра инсон чекадиган азоб-у қийноқ, касал-

лик ҳамда қайғу ғам, омадсизликлар ҳар замонда ўз ижобий натижасини берган.

...Эртаси кунни тиббий кўрикка борганимда бемор ётган жойида йўқ эди. «Ўрнидан туриб, апил-тапил «Қариялар уйи»га кетди» дейишди...

Умидвор инсонни энгши мумкин эмас. Ҳамма нарса ўткинчи, вақтинчалик, муваққат. Омадсизликдан сўнг омад, касалликдан сўнг соғайиш, қайғудан сўнг эса қувонч келади. Бу муқаррар!

Муродим УМРЗОҚОВ.

Барча оила бахтиёр бўлиши учун ...

Хаятда кузатгансиз: кимдир келин танлашда унинг чиройини ўлчов қилиб олса, бошқаси бўлажак келиннинг молига қизиқади, учинчиси ҳасаб ва насабига эътибор беради ва ҳоказо. Шунингдек, қувв танлашда ҳам гоҳида қуввнинг мансабига ёки бойлигига, баъзида қувв-қувватига ёки чиройига уқадилар.

Азалдан муқаддас саналган оила кўргонини қуришда бу икки жиҳат қанчалик муҳим аҳамиятга эга?

Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуфнинг «Бахтиёр оила сирлари» китобида қайд этилишича, муносиб келин танлашда диндорлиги, солиҳлиги, болага меҳрибон ва эрга риояли бўлиш, боқиралиги, иттиҳорлиги муҳим аҳамиятга эгалиги қайд этилиб ота-оналарга мўмина-муслима, жажжи қизларимизни ёш-лигидан зикр этилган олиймақом сифатларни ўзида мужассам қилиб тарбиялашга ҳаракат қилиш лозимлиги уқтирилган.

Шунингдек, оила қуришда фақат қувв тараф келин танлаш ҳуқуқига эга эмас, балки келин ҳам қувв танлаш ҳуқуқига эгалиги таъкидланган. Чунки оила кўнглига боғлиқ маънавий ва руҳий алоқа, бунда икки томон бирдек иштирок этмаса яхшиликка эришиб бўлмас, оилага эр қанчалик зарур бўлса, аёл ҳам шунчалик зарур экан.

Китобда қувв танлашда қуйидаги сифатлар - диндорлиги, тақводорлиги, ҳусни-хулқи, оила масъулиятини адо этиш қобилияти, келиннинг тенги бўлиши, бунда ёши, ижтимоий ҳолати ва шунга ўхшаш жиҳатлар кўзда тутилган.

Албатта, ҳар бир оилада эр-хотин тинч-тотув, аҳил-иноқ бахт наҳидасини суриб яшати

айни муддаодир. Ҳамма оила ҳам шунини исташи турган гап. Бироқ оила аъзолари, хусусан, эр-хотин ўртасида тушунмовчилик, келишмовчилик ва уруш-жанжаллар чиқиб туриши табиий. Ушбу ҳолатни тўғри ҳал қилиш аса оила ва унинг аъзолари сародатида ҳизмат қиладиган муҳим омил.

Давлатимиз раҳбари томонидан оила ва никоҳ масалаларида чиқарилган қатор қарор ва фармонларда айна шу жиҳатга эътибор қаратилган. Мазкур ҳужжатлар асосида эса Олий суд ҳамда тегишли ташкилотлар ўртасида ҳамкорлик меморандумлари ҳамда қўшма кўрсатмалар имзоланган. Уларда судларда қўриладиган фуқаролик ишларини ўзаро ярашув институтини қўллаган ҳолда яқунлаш юзасидан келишувларга эришилган.

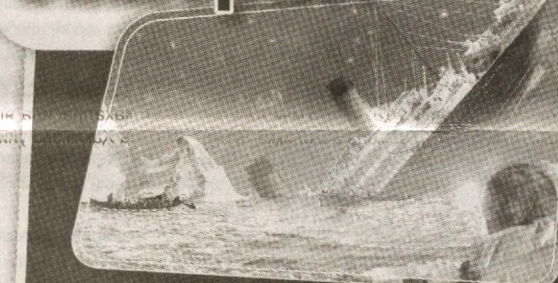
Шу жиҳатдан, фуқаролик ишлари бўйича Каттақўрғон туманларо суди томонидан жорий йилнинг 4 ойи давомида 50 дан ортиқ фуқаролик ишлари тарафларнинг ўзаро ярашганлиги сабабли юртивудан ташқилди. Ушбу оилаларнинг ўртача икки нафардан фарзанди борлигини ҳисобга олсак, 100 га яқин бола тирик етим бўлишининг олди олинди.

Камол НАМОЗОВ, фуқаролик ишлари бўйича Каттақўрғон туманларо суди раиси.

✓ Ҳар тўғрида

Инсоният тарихида бадиий асарларда башорат қилинган ва рўёбга чиққан энг машҳур ҳодисалардан бири 1912 йил 14 апрелдан 15 апрелга ўтар кечаси фожиа қалокатга учраган «Титаник» кемасидир.

«Титаник»: тасодифми, башорат?

Бу фожиа қалокатга айланган аҳолисининг кўпчилигига маълум. Аммо фожиадан 14 йил аввал америкалик фантаст Морган Робертсон ўзининг «Титаник ҳалокати» асарида «Титаник» билан бўй берган дахшатли ҳодисанинг майда-чуйда тафсилотларига аниқ баён қилганини ҳамма ҳам билмайди. Фарқи шундаки, асарда кеманинг номи «Титан», ҳалокатга учраган кема эса «Титаник».

Уйдирма ва ҳақиқатда бўй берган фожиа кишини ҳайратга солади. Ҳар иккала кема ҳам ўз класларида энг улкан лайнер бўлиб, ҳашаматлилиги ва сувда чўкмаслиги, тез сузарлиги билан айнан ўхшаш. Асарда айбери билан тўқнашиб ўнг борт ишдан чиққан «Титан» қисмати амалдаги «Титаник» билан ҳам содир бўлади. У ҳам айбери билан тўқнашди, у ҳам ўнг борт билан урилади. Езувчининг башорати фақат шугина эмас, ўйлаб топилган кема билан ҳақиқатдагисининг узунлиги ҳам мос келади: асардаги кеманинг 244 метр, ҳақиқийсиники 269 метр. Қувур мўрилар сони ҳам бир хил, ҳақиқийсиники 269 метр. Қувур мўрилар сони ҳам бир хил, тезлик ҳам соатига 25 мил. Ҳатто йўловчилар сони ҳам унча фарқ қилмайди. «Титан»да 3000 киши «Титаник»да 2200. Асардагидек ҳар икки кемада кўтарувчи қайиқлар етишмайди. Ҳар иккала кема ҳам сув ўтказмайдиган эшиклар билан таъминланган. Аммо... Улар ёрдам бермаган. Бу тасодифми, башоратми? Ҳозиргача бу саволга жавоб йўқ, деб ёзади «Мир новостей» (2020 й. 11-сон) хафтаномаси.

Т.МУРОД таржимаси.

Қоратепалик отлиқ

Қаҳрамон Облоқул Узоқов ёди

Тошкент - Термиз магистрал йўлининг Тахтиқорача довонидан ўтувчи қисмининг 356-километрида маҳобатли тоғларга туташ «Қоратепе» сув омбори ястаниб турибди. Сув омбори мазкур қишлоқнинг эски ўрнида жойлашган. Ҳавза Ургут ва Самарқанд туманлари экин майдонларига обиҳаёт улашади. Қишлоқнинг қабристонини сув омборининг ғарб томонида. Қабристоннинг ўртарида - кўзга ташланавермайдиган ерида бир қабр бор. Атрофи сал-пал ёшт билан ўралган. Унда мана, 63 йил-дирки, урушда жавлон урган ўзбекнинг мард ва жасур ўғлини, собиқ Совет иттифоқи Қаҳрамони Облоқул Узоқов мангу уйкуда ётибди.

ОБЛОҚУЛ УЗОҚОВ НОМИ ХОТИРА КИТОБИДАН НЕГА ТУШИБ ҚОЛДИ?

Қабристондан чиқиб сағанок кўпригидан ўтсангиз қишлоқ марказининг мафтункор биноларига кўзингиз тушади. Урушдан кейин бу ерлар «Қизил Ўзбекистон» жамоа хўжалиги деб аталарди. Урушдан қайтган Облоқул Узоқов колхозга раислик қилган. Кейинчалик колхоз йириклаштирилиб, унга Калинин номи берилди. Мустақилликка эришилгач, Калинин номи колхоз Облоқул Узоқов номи билан аталадиган бўлди ва ҳамқишлоқлари унинг шарафига бюст ўрнатилди. Мазкур хўжалиқлар замона зайли билан барҳам топган, Узоқов номи 41-умумий ўрта таълим мактабига берилди. Қаҳрамон бюсти ҳозир шу мактаб ҳовлисида бўй кўрсатиб турибди.

Эътибор бермаган эканмиз, Облоқул Узоқов ҳақида деярли ҳеч жойда жўяли бир гап айтилмаган экан. Ёлгон бўлмасин-у 1978 йилда чиққан «Ўзбек Совет энциклопедияси» ҳамда 1990 йилда чоп этилган «Номлар ва жасоратлар» китобида Облоқул Узоқов ҳақида атиги бир энлик хабар берилган экан. 1995 йилда Ғалабанинг 50 йиллиги муносабати билан тайёрланган республика хотира китобидан унинг номини излаб топмадик...

“АМАКИМ ҲАҚИДА ҲЕЧ КИМ СЎРАМАЙ ҚЎЙДИ”

Карантин сабаб уйда ўтирганимиз наф берди. Урушда мардлик ва жасорат намуналарини кўрсатиб, кўксини орден-медалларга тўлдириб қайтган Облоқул Узоқовни йўқлашга имкон топилди.

- «Зарафшон» Иккинчи жаҳон уруши фахрийлари, айниқса, ҳалқимиздан чиққан қаҳрамонлар ҳақида ибратли мақолалар бериб бораётганидан хабардормиз, - дейди телефон кўнгиригимизга жавобан Қоратепе маҳалла фуқаролар йиғини раиси Муроджон Раҳмонов. - Биз ҳам шунини ўйлаб юривдик. Баҳонада ниятимизга эришадиган бўлдик.

Раис Облоқул Узоқовнинг маҳаллада яшовчи Лола исмли қизи борлиги, бир жияни бошқа вилоятда яша-шини билдирди ва бизга телефон рақамларини берди. Ўзи Лола ая билан учрашиш учун унинг хонадонига боришини айтди.

- Санитария-гигиена қоидалари ёддан чиқмасин, - дедик унга гўшақни қўйиш олдида.

- Албатта, ўзимиз тарғиботчимиз, тартиб бузилмайди.

Жиззахга, Облоқул Узоқовнинг жияни Ҳотам Узоқовга кўнгирик қилдик.

- Очиғи, кутмаган эдик, - деди у ўзимизни таништирганимиздан кейин. - Сабаби, ҳозиргача ҳеч ким амаким ҳақида сўрамаган эди. Газетачиларга раҳмат.

У шундай деди-да, уч-тўртта сурат юборишини айтди. Ҳаял ўтмай, телефон ойнасида суратлар пайдо бўлди. Хурсанд бўлдик. Самимий хайрлашдик.

ЖАНГОВАР БУЙРУҚ БАЖАРИЛДИ!

Кўп ўтмай раис амаким телефонга чиқди. Уларни 6 ёшида отасидан айрилган Лола ая самимий қарши олганлиги, билган, кўрган танишлардан отасининг уруш йилларидаги хотираларини авайлаб-асраб келаётгани ҳақида хабар қилди. Мана булар:

- Облоқул Узоқов 1922 йилда Ургут туманидаги Қоратепе қишлоғида тутилган. Ўзбекистон давлат университети (ҳозирги СамДУ) да таҳсил олган. 1941 йилда Иккинчи жаҳон урушига жўнаган. Марказий фронтнинг 16-гвардияси Чернигов отлиқ аскарлар дивизияси 62-полк 1-эскадрон взводининг бўлим командири бўлган. Днепр дарёсини кебиб ўтишдаги жасорати учун 1944 йилнинг 15 январиди Совет иттифоқи Қаҳрамони ун-вони берилган.

Шу каби лавҳалар давом этади. ...Тун қоронғулигидан фойдаланиб, Днепр дарёси-дан аста-секин кечиб ўтилгандан сўнг, қисм командири

отлиқ аскарлар разведка гуруҳининг командири Облоқул Узоқовга ўзларига энг яқин қишлоқни разведка қилиб келиш-ни буюради. Тажрибали разведкачи Узоқов ўз ёнига иккита жангчини олиб, қоронғи кечада жанговар буйруқни бажариш учун йўлга тушади.

Разведка қилиниши лозим бўлган қишлоқ бир тепалиқнинг орқа тарафиди бўлиб, унга айланма йўл билан боришга тўғри келарди. Уч баҳодир отларда тепалик ёнбошидаги чакалак ичидан паналаб, душманнинг орқа томонига ўта бошлади.

Шу пайт уфқни қора булут қоплаб, тун янаям қуюқлашди. Уч-тўрт марта шиддат билан чақмоқ қақади. Азамат разведкачилар жангларда чиниққан, ҳар қандай шароитга ўрганган отларини чакалакка яшириб, ўзлари қишлоққа пиёда жўнайдилар. Улар эмаклаб бораётиб, тепалик устидаги одамларнинг гуруҳини эшитиб қолади. Таққа тўхтаб, қулоқ солишди. Овозлар икки гитлерчи-ники эди.

Разведкачилар аввал шуларни бир ёқли қилиш мақсадида аста-секин яна юқорига қараб, уч-тўрт томондан ўрмалаб чиқа бошлади. Улар яқинлашиб қолганларида фашистлардан бири ўқ узади. Уч азамат ерни қучоқла-ганча, тўхтаб қолади. Сезиб қолгидимики? Йўқ, бошқа ўқ овози эшитилмайди. Чамаси, улар «ҳар эҳтимолга қарши» ўқ узиб қўйишганди.

Разведкачилар яна ҳаракатга тушади. Гитлерчилар бир-бирига сигарета ёқаётган бир пайтда Узоқов билан унинг шериги ҳар иккисининг томоғидан гиппа бугади. Яна бири эса қуролларини тортиб олади ва қўл-оёқлари-ни боғлаб, оғизларига пилотка тикишди-да, пастликка, чироқ ёниб турган уй томонга йўл олишади. Ичкарида олти гитлерчи карта ўйнаб ўтирган эди. Узоқов улар-ни товуш чиқармай бир ёқли қилмоқчи бўлади. Худди шу лаҳзада эшик очилади ва ичкаридан қуролсиз икки душман солдати чиқиб, уйга яқин ердаги кичкина уйчага кириб келишади.

Уч азамат шиддат билан ичкарига қиради. Довдираб қолган газандалар қалтираганича қўлларини юқорига кўтаради.

Узоқов билан шериги уларнинг қўлини боғлаб, ташқа-рига чиққан икки солдатни ҳам асирга олишади.

Орадан ҳаял ўтмай қўли боғланган саккиз гитлер-чи отлиқ олдида бош эгтанача йўлга тушади. Облоқул Узоқов бошлик жангчилар муҳим объект ҳисобланган кўприклардан бирини фашистлардан сақлаб қолган эди.

ОБЛОҚУЛ УЗОҚОВ ЖАСОРАТИ УНУТИЛМАЙДИ

Ҳамқишлоқимизнинг урушдан кейинги ҳаёти самарали кечган, - дейди Муроджон Раҳмонов. - Облоқул Узоқов Марказиум қошидаги олий партия мактабини битиргач, бригадир, хўжалик раиси, бир муддат Самарқанд шаҳри-даги «Ленинград» (ҳозирги «Регистон») меҳмонхонаси ди-ректори бўлиб ишлаган. 1957 йилда вафот этган. Орадан шунча йиллар ўтибдики, биз ўз фарзандимиз, ўз қаҳра-номимизга эътибор бермай келаётган эканмиз. Очиғи, унутилган экан. Ўртбошимизга минг раҳмат. Ғалабанинг 75 йиллиги муносабати билан уруш қатнашчилари, фронтор-тада заҳмат чеккан ота-боболаримиз, оналаримизга чексиз ҳурмат кўрсатилишини билдирдилар. Бу барчамиз учун сабоқ бўлади, деб ўйлайман. Бундай жасоратли инсонлар олдида доимо қарздормиз. Зеро, Облоқул Узоқовнинг жасорати, номи асло ўчмағай.

Адҳам ҲАЙИТОВ.

REKLAMA, E'LONLAR, BILDIRISHLAR / Газетада чоп этилаётган реклама ва эълонлар тезкор, самарали ва ҳамёнбоп / МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОН: (0366) 233-91-56

ДАЪВОЛАР БЎЛСА

Самарқанд шаҳар давлат хизматлари марказидан 2019 йил 8 октябрда 768193 реестр рақами билан рўйхатга олин-ган «MADINA SERVIS SHAXNOZ» масъулият чекланган жа-мияти (қисқартирилган номи: «MADINA SERVIS SHAXNOZ» МЧЖ) жамият ягона таъсисчисининг 2020 йил 15 майдаги 1-сонли қарорига асосан ихтиёрий равишда тугатилмоқда. Шу муносабат билан унга билдирилаётган барча эъ-тирозлар газетада эълон чоп этилгач, икки ой давомида қабул қилинади.

Жамиятнинг почта манзили: Ўзбекистон Респу-бликаси Самарқанд вилояти Самарқанд шаҳри Бўстонса-рой кўчаси, 34-«А» уй, 11-хона.

Жамиятнинг солиқ тўлайдиган идентификация рақами (СТИР): 306766600.

Самарқанд шаҳридаги «STIL STORE» масъулият чеклан-ган жамияти (СТИР: 305153770) ўз устав фонди миқдорини 257 000 000 (икки юз эллик етти миллион) сўмдан 171 000 000 (бир юз етмиш бир миллион) сўм миқдорга камайтир-моқда.

Шу муносабат билан унга билдирилаётган барча даъ-волар газетада эълон чоп этилгач, бир ой давомида қабул қилинади.

Манзил: Самарқанд шаҳри Сўғдиёна маскани, 70-«А» уй.

Паст Дарғом туманида хусусий амалиёт билан шугул-ланувчи нотариус Ҳасимова Игора Ҳикматовна нотариал идорасида марҳум Джуроев Саидга (2020 йил 25 февралда вафот этган) тегишли мол-мулк учун мерос иши очилмоқда. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Ҳасимова Игора Ҳикматовна нотариал идорасига мурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Паст Дарғом тумани Жума шаҳри, Ноди-рабегим кўчаси.

Паст Дарғом туманида хусусий амалиёт билан шугул-ланувчи нотариус Ҳасимова Игора Ҳикматовна нотариал идорасида марҳум Умаров Баҳодир Бегимовичга (2019 йил 22 сентябрда вафот этган) тегишли мол-мулк учун мерос иши очилмоқда. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Ахатов Ўлмас нотариал идорасига мурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Паст Дарғом тумани Жума шаҳри, Ноди-рабегим кўчаси.

Самарқанд шаҳрида хусусий амалиёт билан шугул-ланувчи нотариус Алиева Лола нотариал идорасида марҳум

Джалолов Лочин Насылаевичга (2013 йил 19 октябрда вафот этган) тегишли мол-мулк учун мерос иши очилмоқда. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Умаров Акмал нотариал идорасига мурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Самарқанд шаҳри Мирзо Улугбек кўчаси, 80-уй.

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Кўшработ туманидаги 54-ўрта мактабдан 1998 йилда Самиев Отабек Файзуллаевич номига берилган О'Р-А № 044610 рақамли ўрта маълумот тўғрисидаги шаходатнома йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Самарқанд туманидаги «REGISTON KAMOLJON» хусусий корхонасининг (СТИР: 305033667) думалок мўҳри ва бурчак тамғаси йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Самарқанд вилоят ер тузиш ва кўчмас мулк кадастри давлат корхонасининг Жомбой туман филиалидан 2020 йил 17 мартда Холмирзаев Шухратга тегишли Жомбой тумани Зарафшон маҳалласи Ўртабўз-З қишлоғида жойлашган уй учун берилган 14021003010954 рақамли кадастр ҳужжат-лари тўплами йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Пахтачи қурилиш ва коммунал хўжалиги касб-хунар коллежидан 2010 йилда Мурадов Сардор Холмурадович номига берилган К № 1688332 рақамли диплом йўқолган-лиги сабабли бекор қилинади.

Узоқ йиллар бирга ишлаган сафдошлари меҳнат фахрийси
Масариддин МАҲМУДОВнинг вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига ҳамдардлик билдиради.

Самарқанд вилоят қасаба уюшмалари ташкилотлари бирлашмаси ҳамда барча тармоқ қасаба уюшма кенгашла-ри жамоалари вилоят ҳокимининг ўринбосари Ботиржон Нуруллаевга уқаси
Сухроб НУРУЛЛАЕВнинг вафоти муносабати билан таъзия изҳор этади.

Самарқанд давлат университети биология факультети жамоаси одам ва ҳайвонлар физиологияси ва биокимё кафедраси профессори Асатилло Ражабовга уқаси
Мақсатилло ИРГАШЕВнинг вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

Хужжатлар, аввало, давлат тилида ёзилиши керак

(Давоми. Бошланиши 2-саҳифада).

Хуш, нима бўпти. Тўғри тақлиф. Ҳар қандай тартиббузар қилмишига яраша танбех олиши керак. Давлат тилида иш юритишда йўл қўйилмайдиган ҳолат эса тартиббузарлик эмас, қонунбузарликдир. Шундай бўлгач, қонунбузар қим бўлишидан қатъий назар қонунга биноан тегишли тарзда жазоланиши керак. Бу дунё микёсида қабул қилинган умумий қоида. Ҳайрон қолдирган бўлиши жойи йўқ. Аммо Адлия вазирлигининг бу тақлифи негадир баъзиларнинг ижтимоий тармоқлар орқали айюҳаннос солиб, ушбу тақлифни нотўғри талқин қилишлари ва жазавага тушишлари сабаб бўлди.

Ахир Ўзбекистон мустақил давлат бўлса, ўзининг ички ва ташқи сиёсатини бошқа бир давлат фуқаролари ёки ичимиздаги айрим, ўз манфаатидан бошқасини ўйламайдиганларнинг ноқис фикрлари билан амалга оширадими? Бундай ўйлаш мутлақо нотўғри. Биз ўттиз йилдан сўнггина 21 октябрни Ўзбек тили байрами кунини деб эълон қилдик.

Бу табиий ҳол, чунки дунёда ўзини ҳурмат қиладиган мамлакатлар ўз давлат тили байрамини кенг нишонлаб келмоқда. Чунончи, 20 апрель – хитой, 23 апрель – испан, 15 май – форс, 6 июнь – рус, 1 август – озарбайжон, 31 август – молдаван, 26 сентябрь – турк, 9 декабрь – италян, 18 декабрь – араб тили кунини сифатида нишонланади. Бунинг нимаси ёмон! Бу саналарнинг байрам сифатида нишонланиши шу давлатларда яшаётган барча халқларнинг дам оладиган байрами, шу давлатнинг тилига бўлган ҳурмати ва эҳтиромининг юксак намунаси эмасми?!

Яна "Маъмурий жавобгарлик тўғрисида"ги кодекснинг 42-моддасига қайтадиган бўлсак, Адлия вазирлиги бу тақлифни ўз-ўзича ўйлаб топгани ёки ҳаводан олгани йўқ. Дунё қонунчилиги амалиётидаги бой тажрибалардан ўрганиб, давлат тили ҳақидаги қонуннинг мамлакат микёсида амалда ҳеч қандай истисноларсиз қўлланиши механизмини яратиш мақсадида қиритяпти. Буни фақат олқишлаш керак. Кеч бўлса ҳам, шундай тақлиф

ишлаб чиқилди. Бу ўринда айримларнинг ортиқча ҳис-ҳаяжонга берилиб, жазавага тушишлари, бировларнинг ҳуқуқлари камситилипти, поймол этиляпти, деб бўҳтон қилишлари ва ижтимоий тармоқларда беҳуда шовқин солишлари ҳеч қандай ҳолат йўқ.

Юртимизда фаровон турмуш кечираётган азиз юртдошлар, миллатдошлар, бошқа барча миллат ва элатларнинг вакиллари шу мамлакатнинг нон-тузи, ҳурмат-эъзози, меҳр-у муруввати, ғамхўрлиги-у саховатидан баҳраманд бўлаётган экан, шу элнинг азалий урф-одатларига, анъана-ю қадриятларига, тартиб-қоидаларига, унинг давлат тили ҳақидаги қонуни талабларига ҳам қатъий риоя этишлари керак.

Мардон БОЛТАЕВ,
Самарқанд давлат университети кенгаши котиби, доцент.

Мақоланинг тулиқ шаклини ушбу QR-код орқали ўқиб олиш мумкин.

Шарқшунослик соҳасида малакали кадрлар тайёрлаш сифатини яхшилаш мақсадида 2020 йил 16 апрелда давлатимиз раҳбарининг "Шарқшунослик соҳасида кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва илмий салоҳиятини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори қабул қилинди. Ушбу қарор мамлакатимизда шарқшунослик соҳасида катта янгилик бўлди.

Шарқшунослик соҳасида малакали кадрлар тайёрланади

институт университетга айлантирилади

Мазкур соҳада кадрлар тайёрлаб берувчи нуфузли олий таълим муассасаси бу Тошкент давлат шарқшунослик институтидир. Институт нафақат Ўзбекистон, балки Марказий Осиёда шарқшунослик соҳасида кадрлар тайёрловчи ягона олий таълим муассасаси ҳисобланади. Институтда иқтисод, сиёсат, тарих, филология каби соҳаларда кадрлар тайёрланади, институт мақомида қолаётган эди. 2019-2020 ўқув йилида янги йўналишлар ва японшунослик факультети ташкил қилинган, мазкур олий таълим муассасаси ҳам университет мақомига олиш талабларини бажарди. Юқори билим ва малакага эга бўлган кадрлар тайёрлаш сифатини тубдан яхшилаш мақсадида, юқоридаги Президент қарори асосида Тошкент давлат шарқшунослик институти негизда Тошкент давлат шарқшунослик университети ташкил қилинди.

Бугунги кунгача институтда араб, дарий, форс, ҳинд, индонез, корей, малай, пуштун, турк, урду, уйғур, хитой, япон тиллари бўйича филология, тилларни ўқитиш, таржима назарияси, тарих, шарқ фалсафаси ва маданияти, хорижий мамлакатлар иқтисодиёти, мамла-

катшунослик, жаҳон сиёсати йўналишлари бўйича мутахассислар тайёрланади. Янги ўқув йилидан халқаро журналистика, туризм ва гид хамроҳлиги, таржимонлик фаолияти йўналишлари бўйича ҳам талабалар қабул қилиниши белгиланади.

Тошкент давлат шарқшунослик университетида шарқ тилларини ўқитиш алоҳида ўрин тутди. Шу сабабли, 2020-2021 ўқув йилидан бошлаб университетга ўқишга қабул қилишда шарқ тилларидан топширилади-кан қўл балли тизим бўйича имтиҳонлар ўрнига тест синовлари ўтказилади.

Бундан ташқари, университетда таълим жараёни босқичма-босқич кредит-модуль тизими асосида амалга оширилади. Мазкур тизим талаба ва ўқитувчилар учун кўпроқ эркинлик яратиб беради, ўз устида ишлаш учун шaroитларни яхшилайди.

Юқорида режалаштирилган лойиҳалар амалга ошса, университет кучли ва рақобатбардор кадрларни меҳнат бозорига етказиб бериши кўпайтиради, унинг халқаро микёсида ҳам обрўси ошади.

Шохрух ЮНУСОВ,
Тошкент давлат шарқшунослик университети талабаси.

Миннатли ош татимайди?

Меҳр-мурувват, хайру саховат халқимизга хос фазилат. Бу сахийлик, бағрикенглик орқали намоён бўлади. Қолаверса, "ўнг қўлинг берганини чап қўлинг билмасин" деган сахийликни камтарликка ундовчи нақл бор.

Аммо қилган хайру эҳсонини миннат қилувчилар ҳам бор.

...Яшаши зўр бойваччалардан бири яқинда қайсидир интернет тарбияланувчиларига ош қилиб бергани, ўн-ўн беш ўқувчига дафтар-қалам ҳадя қилганини гапириб қолди. Гап орасида менга «Ака, «ағ-баққа» ёзиб турасиз, шуларни бирорта газетада чиқарсангиз ёмон бўлмасди», деб шаъма қилди.

Интернат болаларига «миннатли ош» қилиб берган ўша бойваччанинг гапидан энсам қотди.

Абдуазиз ҲОШИМОВ.

“Кўнгил қурғур ёз, дейди қистаб...”

тахририятга келган шеърларни ўқиб

Бадиий ижод қизиқ нарсда: одамнинг кўнглини бўша-тиб олишига кўмаклашади, тафаккуримизни бойитади, маънавиятимизни, дидимизни оширади. Умуман, ҳар бир кишининг ўз кўнгил кечинмасини бадиий ифода этишга интилиши яхши ҳолат.

Ҳатто бир умр китоб ўқимасдан, шеър ёдламасдан, қариганда вақт ва ҳафсала топиб, ўзича машқ қилиб, давраларда ўқиб бераётганларга ҳавас қилиш мумкин. Аммо...

Қўшни, таниш-билиш (улар ҳам ё шеърни тушунмай ёки муаллифдан "қўтилиш" учун) мактаганига ишониб, 5-6 та машқини "газетада беринг, китоб чиқариб беринг", деб юқори идораларга мурожаат қилувчи "шоир"лардан асрасин.

Марҳамат, ҳозир бадиий асарларни халқ назаридан ўтказиш, баҳолаш учун ижтимоий тармоқда кенг имкониятлар бор. Ёшлар учун алоҳида ижодий уюшма тузилди. Ижодий танловлар бўляпти. Зомин, Дўрмон семинарларига танловлар онлайн ўтказилапти.

Энди бевосита тахририятга келаётган бадиий ижод намуналарига келсак, муаллифлар тоифаси турлича: турли ёшдаги, турли касбдаги кишилар. Лекин

ҳаммасини боғлаб турган бир нарсаси бор, у ҳам бўлса атрофдаги воқеликка берадиган таъсир, муносабат билдиришга мойиллиги.

Карантин даврида газетамиз сонининг қисқариши, обуначига етиб боришидаги қийинчиликни ҳисобга олиб, ижодкорлар мактубларидан сизларни хабардор этишни лозим топдик.

Булуғурлик меҳнат фахрийси **Абдурахмон Қодиров** хотира ва қадрлар кунини арафасида "Уруш даҳшатлари" шеърини юборибди. Меҳнат фахрийси мазкур шеърда уруш ва ундан кейинги ҳаёт қийинчиликлари, бобоси айтиб берган қонли жанглари, тинч ва омон кунларимизнинг қадрини гўзал ташбеҳлар билан ифодалаган.

Самарқанд туманида истиқомат қилувчи нафақадаги ўқитувчи **Мавлуда Норматова** жудодик азоби, узоқ йиллар бир ёшиққа бош қўйган турмуш ўртоғининг

ёрқин хотираси, дилимиздаги сўзларимизни вақт борида бир-биримизга айтишимиз, кейин эса армон бўлишини сатрларга туширган:

*Хаёлан сиз билан қураман сўхбат,
Йироқлардан излаб қарайман ҳар ён,
Майин табассум-у ўтли қарашлар,
Кўз ўнгимда бўлар бир-бир намоён.*

Абдукарим Раҳимов "Баҳор қўшиғи" шеърда бу фаслнинг латофатини турналарнинг бетакдор парвозида, қалдирғочнинг шўх навосида, келинчақ мисол безанган кенг адириларда, шафтоли-ю ўрик гулига қўнган боларида, сой бўйида ўсган ялпиз ифорида, деб билади.

Самарқанд шаҳар Дўстлик маҳалласида яшовчи фахрий темирйўлчи **Жума бобо Тойиров** умр дафтарини арақлаб орта назар ташлар экан, ҳаёт сўмоқларида кечган умрини, доим Аллоҳни қалбда ҳис қилиб яшаганини мисраларга солиб юборибди.

Қўшабот тумани Жонбулоқ қишлоғида истиқомат қилувчи **Неъматилла Қидиров** халқимизнинг буюк мутафаккирлари Алишер Навоий ва Заҳриддин Муҳаммад Бобур ҳаёти ва ижоди ҳақида ашъор битган.

Пайариқлик муҳлисими **Одил Қосимов** "Ўзбекистон" шеърини ёзиб юборибди. Жумладан, шеърда қуйидаги битиклар битилган:

*Юлдузлар сирини очган ҳам шу эл,
Табобат илмини сочган ҳам шу эл.*

Иштихонлик кекса ҳамкасбимиз

Бекназар Орзикулов ҳаётини хулосалари

Нуриддин Шукуров истеъдодининг яна бир қиррасини камтарлиги боис тирикчилигида чоп этмаган шеърини ташкил этади. "Хушнуд" тахаллуси билан ижод қилиб, санокли шеърларига вақтли матбуотда чоп этилган. Нуриддин Шукуров шеърларида масаланинг моҳиятига фалсафий ёндашиш,

“Умримиз боқийдир, умримиз боқий...”

Нуриддин Шукуровнинг илмий изланишлари матбуотда ўтган асрнинг 50-йилларида фольклор ва замонавий шеърининг долзарб масалаларига бағишланган мақолаларидан бошланди. Сўнгра "Ғафур Ғуломнинг поэтик маҳорати" номзодлик диссертациясида шоир ижодини комплекс ўрганди. Бу тадқиқотда у бошқа адабиётшунослардан фарқли ўлароқ, Ғафур Ғуломнинг ютуқлари билан бирга илк ижодий изланишларидаги камчиликларни ҳам кўрсатиб ўтди. Жумладан, шоир асарларида бадиий мазмун, поэтик гоа, композиция, вазн ва тилдан фойдаланишдаги маҳорати шундай нозик дид билан деталлаштириб ўрганилганлигини Ғафур Ғуломнинг ўзи ҳам катта қониқш билан эътироф этади.

Ғафур Ғулом ўз шеърларида қандай сўзни ишлатмасин, қандай иборадан фойдаланмасин уларнинг ҳаммасини фикрлашда аниқлик ҳосил қилишга хизмат қилдиришини таъкидлар экан, Нуриддин Шукуров "Вақт" шеърдаги икки мисрани қуйидагича таҳлил қилади:

*"Йигит термулади кизнинг кўзига,
Киприк сузилиши, майин табассум..."*

Бу мисраларда йигитнинг қайси нуктага қараши ("қизнинг кўзига") ва қандай қараши ("термулади"), қизнинг ўзини туттиши ва ҳолати ("киприк сузилиши, майин табассум") жуда аниқ ва конкрет тасвирланган. Шунинг учун йигитнинг қизга бўлган оташин муҳаббати ва бу муҳаббатдан манун бўлган қизнинг бутун латофати аниқ сезилиб туради. Шоир поэзияси тилнинг образли ва эмоционал бўлиб чиқишида махсус ифода тасвир воситаларининг – ташбеҳларнинг роли гоат каттадир".

Нуриддин Шукуров адабий жараёнда фаол иштирок этиб, 200 дан ортқ мақола эълон қилди. Ҳозирги шеърят поэтикасига бағишлаб ёзилган туркум мақолалари қизин баҳс-мунозараларга сабаб бўлган эди. "Ўзбек адабиёти қирқ йил ичида", "Асрлар поэзиясида Самарқанд", "Усулбар ва жанрлар", "Бу олам саҳнида", "Ўзбек лирик поэзиясида традицион жанрлар", "Сўз сеҳри, шеър меҳри" каби китобларига қирган адабий-танқидий, илмий-назарий қузастишлари таҳлилнинг ҳолислиги, хулосаларнинг тереқлиги билан эътиборни тортади. Мухими шундаки, бу асарлардан айримларининг чоп этилганига 70 йилга яқин бўлган бўлса-да, бугунги кунда ҳам ўз илмий-назарий қимматини сақлаб қолмоқда. Бугун ҳам уларни филология йўналишида таҳсил олаётган талабаларга илмий назарий қўлланма сифатида бемалол тавсия этиш мумкин.

Эътибор қилинса, кўплаб олимларнинг ютуғи улар тадқиқот олиб борган тор ихтисосликлар ҳисобига тўғри келади. Нуриддин Шукуров илмий ишларининг қамрови доираси эса ниҳоятда кенг эди: шеърят, наср, драматургия, адабиёт тарихи, назарияси, танқиди, таржимонлик, журналистика...

бугун ва кечани ёнма-ёндрок этиш орқали эрта хусусида фикр юритиш, арзимасдек туюлган кундалик, ҳаётини ҳодисалардан қучли умумлашма чиқариш жиҳатлари билан файласуф шоир Ғафур Ғулом поэтик услубига яқинлик сезилади.

Нуриддин Шукуровнинг тенгдош ва сафдошларига атаб ёзган мувашшаҳ шеърларида дўстлар қувончини ўз шодлигидек қабул қилган лирик шахснинг хушнудлик кайфиятлари кўринса, вафот этганлар фароқи лирик "мен" қалбидан аламнок мисралар ила силқиб чиқади. Шоир ўйларини поёнсиз фарёд, интихосиз ҳасрат қулғайди. Ҳар бир сўз, ҳар бир мисра жудодик жабридан бўзлаётгандек, айрилиқ аламларидан сўзлаётгандек бўлади:

*Таянчим эрди Илҳомим, таянчимдан жудо бўлдим,
Қувончим эрди Илҳомим, қувончимдан жудо бўлдим.*

*Жаҳондин ўтса устоэлар, қолур шогирди мумтоэлар,
Юпанчим эрди шу сўэлар, юпанчимдан жудо бўлдим.*

Нуриддин Шукуров асос солиб кўп йиллар раҳбарлик қилган "Шалол" ижодий тўғараги турли йилларда Омон Матжон, Топшўлат Аҳмад, Ўткир Раҳмат, Дилбар Саидова, Асад Дилмурод, Фармон Тошев, Карим Баҳриев, Фахриёр, Нодир Жонузоқ, Ориф Тўхташ каби шоир ва ёзувчиларни кашф қилган эди.

Нуриддин Шукуров 1968-1973 йилларда "Ленин йўли" (ҳозирги "Зарафшон") газетасида муҳаррирлик қилди. Бу даврда газетда теран мушоҳадали мақолалар чоп этилди.

Ҳар қандай илм кишининг хизматлари унинг камолга етказган муносиб шогирдлари билан баҳоланади. Бу борада ҳам Нуриддин Шукуровнинг ҳавас қилса аргизулик хизматлари бор. Ўнлаб номзодлик ва докторлик тадқиқотларига раҳбарлик, оппонентлик қилди, юзлаб ёшларнинг униб-ўсишида бевосита ғамхўрлик қилди.

Нуриддин Шукуров талабчан эди – бу талабчанлиги замирида инсонга ғамхўрлик ётарди, миллатпарвар эди – бу миллатсеварлиги ўзга миллатларни ҳурмат қилиш туйғусига пайваст эди, илмда, ижодда, кундалик ҳаётда баркамолликка интиларди – бу баркамоллик Шарқ шеърини асрлар давомида қуйлаб келган комил инсон тўғрисидаги орзуларга ҳамоҳанг эди. Юриш-туриши, қийиниши, муомаласи, ички ва ташқи маданияти билан кўпларга ибрат бўлди, одамийлик илмидан сабоқ бериб келди. Ва шу хислатлари билан устозликнинг, олимликнинг, одамийликнинг тимсоли бўлиб хотирамизда сақланиб қолди.

Шавкат ҲАСАНОВ,
филология фанлари доктори.

Мақоланинг тулиқ шаклини ушбу QR-код орқали ўқиб олиш мумкин.